

Nr 74.

Av herr **Röing**, om upphävande av tullen å kaustikt kali och natron.

1909 års tulltaxekommitté föreslog bland annat, att tull skulle åsättas klorkalk, kaustikt kali och natron, vilka artiklar då voro tullfria. Dessa artiklar äro några av den elektrokemiska industriens mera betydande produkter, och hoppades kommitterade att ett godkännande av det föreslagna tullskyddet skulle möjliggöra en betydande utveckling av den inhemska produktionen av dessa artiklar. Kungl. Maj:t föreslog också Riksdagen i överensstämmelse med tulltaxekommitténs yrkande att åsätta dessa artiklar en tull av resp. kronor 1 och 2.50 per procent kilos.

Vid propositionens behandling uttalades såväl inom bevillningsutskottet som ock inom Riksdagen starka tvivel om möjligheten att även med det föreslagna tullskyddet kunna främja utvecklingen inom landet av en elektrokemisk storindustri och framhölls dessutom olämpligheten av att åsätta dylika artiklar tull, vilka i stor utsträckning användas såväl inom vår exportindustri som ock inom vissa andra industrier. Riksdagen biföll dock den kungliga propositionen, men redan vid 1912 års riksdag väcktes inom Första kammaren en motion, vari föreslogs, att tullen å klorkalk skulle helt och hållet borttagas. I denna motion framhölls, att det inom landet endast existerade en enda fabrik, som tillverkade klorkalk och detta i så ringa myckenhet, att blott cirka 10 procent av landets behov producerades.

Bevillningsutskottet ställde sig synnerligen välvilligt till motionen och yrkade enhälligt, att tullen å klorkalk skulle borttagas, då densamma var till skada för de inhemska pappersmasse- och pappersindustrierna. Utskottet hade dessutom inhämtat, att »någon utvidgning av den nuvarande fabriken eller anläggning av någon ny icke efter tullens åsättande planlagts». Bevillningsutskottets hemställan bifölls av Riksdagen och är artikeln klorkalk tullfri från och med den 1 januari 1913.

Samma tungt vägande skäl, som föranledde 1912 års bevillningsutskott att tillstyrka borttagandet av tullen å klorkalk samt Riksdagen att bifalla denna hemställan, förefinnas enligt min uppfattning till förmån för kravet att även borttaga tullen å kaustikt kali och natron. Dessa artiklar användas nämligen i stor utsträckning inom pappersmasse-, pappers-, textil-, såp- och tvålfabrikerna och tillverkas inom landet endast av samma fabrik, som framställer klorkalk, nämligen Elektrokemiska Aktiebolaget i Bengtsfors. Endast en ringa del av landets konsumtion av dessa artiklar kan emellertid enligt uppgift tillverkas vid denna fabrik. Enligt kommerskollegii berättelse om handeln för år 1912 (sid. 48) uppgick importen nämnda år av kaustikt kali och natron till cirka 3,260 ton. Den under litt. 1143 A anförda kvantiteten dylik vara i fast form cirka 1,280 ton torde förmodligen så gott som uteslutande avse kaustikt natron, under det att den under litt. 1143 B flytande uppgivna kvantiteten cirka 1,980 ton torde avse kaustikt kali. Enligt mig lämnad uppgift tillverkade fabriken vid Bengtsfors under 1912 endast 379 ton kalilut och var importen detta år således mer än 5 gånger större än denna produktion. Förutom tillverkningen av rent natron i fast form, som ej lär användas inom industrien, lär Bengtsfors tillverkning av natronlut avse en 40 procents vara, och förvandlar man denna del av Bengtsfors hela produktion av natronlut, som 1912 uppgick till 272 ton, till natronhydrat (kaustikt natron), vilken vara kommerskollegii importsiffra avser, så finner man, att fabriken i Bengtsfors endast tillverkade en försvinnande del av landets behov av natronlut. Tillfölje en större import av kaustikt kali och natron än vanligt under 1911, då importen uppgick till icke mindre än 6,237 ton, äro importsiffrorna för 1912 egentligen alltför fördelaktiga för den inhemska industrien att läggas till grund vid en jämförelse mellan denna industris produktion och landets konsumtion, ty en rätt avsevärd del av de under 1911 importerade kvantiteterna torde utan tvivel ha kommit till användning först under 1912 och förorsakade därmed en minskad import under detta år.

Till vilken ringa nytta det nuvarande tullskyddet å kaustikt kali och natron är för den inhemska industrien framgår bäst därav, att fabriken i Bengtsfors av sin jämförelsevis ringa produktion exporterade till utlandet över Göteborg under 1912 icke mindre än 237 ton kaustikt kali och natron.

En jämförelse mellan import och tillverkning inom landet av dessa artiklar för inhemska konsumtion ställer sig således för den inhemska industrien ändå ofördelaktigare än en jämförelse mellan importen och den inhemska tillverkningen av klorkalk.

Tullen å kaustikt natron verkar liksom klorkalkstullen hämmande på den inhemska pappersmasseindustrien, nedsätter dess förmåga att konkurrera på den utländska marknaden och utövar även en menlig inverkan på pappersindustriens konkurrenskraft, liksom tullen å såväl kaustikt kali som natron förorsakar ökade produktionskostnader vid tillverkningen av de betydande konsumtionsartiklarna såpa och tvål — varuslag, vilka statsmakterna i motsats borde ha intresse av att såvitt möjligt söka förbilliga. Då den enda inhemska fabriken, som tillverkar kali- och natronlut, ej har några utvecklingsmöjligheter, såsom förut framhållits vid klorkalkstullens behandling i Riksdagen, och då denna fabrik har ett allt annat än fördelaktigt läge samt måste importera råvaran från det inre av Tyskland, och då dessutom icke någon anläggning av någon ny fabrik planlagts under de år, som tullskyddet varit gällande, bör, som 1912 års bevillningsutskott fullständigt riktigt yttrade om klorkalkstullen, tillräckliga skäl föreligga att befria de industrier, som använda kaustikt kali och natron, från den börda, som tullskyddet å dessa båda artiklar lägger på ifrågavarande industrier.

På grund härav får jag vördsamt hemställa,

att Riksdagen måtte besluta, att tullen å kaustikt kali (kalihydrat) och kaustikt natron (kaustik soda, natronhydrat) fasta eller flytande måtte upphävas.

Stockholm den 21 januari 1914.

Erik Röing.
